

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

GIDANI KORU
SOFRANA SAHİP ÇIK

7/31384 GK 150

Sayı : E-54045643-610-2294752

20.08.2020

Konu : Soru Önergesi (7/31384)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 07.07.2020 tarihli ve 43452547-120.07-E.678691 sayılı yazınız.

İlgi yazı ekinde alınan, Adana Milletvekili Sayın Ayhan BARUT'a ait 7/31384 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Dr. Bekir PAKDEMİRLİ
Bakan

Ek: Cevabi Görüş 7/31384 (2 sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu : NJNIOLBY

Belge Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ve-orman-bakanligi-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Bilgi için: Köksal BİRİCİK

Tel: (0312) 287 33 60

Mühendis

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Telefon No:(312) 258 85 94

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN AYHAN BARUT'A AİT 7/31384 ESAS NUMARALI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Erzurum İlinde kişi başına düşen su miktarı yıllık 7.702 m³'tür. Erzurum İlının uzun yıllar yıllık ortalama su potansiyeli 5.869 hm³ olup, bazı yıllar bu miktarın üstünde ve bazı yıllarda altında akımlar gözlenmektedir.

Erzurum İli Fırat-Dicle, Aras ve Çoruh Havzalarında yer almakta olup, Fırat-Dicle Havzasının su potansiyeli 57.167 Milyon m³/yıldır.

Erzurum İli Fırat, Aras ve Çoruh havzalarının membaında bulunmakla birlikte yıllık su potansiyeli 5.869 hm³'tür. Bu nehirler ve yan kolları üzerinde Bakanlığımız bağlı kuruluşu olan Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü tarafından (DSİ) 51 adet akım gözlem istasyonunda rasat faaliyetleri devam etmekte olup, bu istasyonların büyük kısmı online izlenebilir niteliktedir.

2006 yılında DSİ tarafından Su Kalitesi Veri Tabanı çalışmaları kapsamında 8. Bölge Müdürlüğümüz sınırları içerisinde bulunan Fırat, Çoruh ve Aras Havzalarında bulunan yer altı ve yüzey sularına yönelik su kalitesi gözlem istasyonları 21 noktada kurularak su kaliteleri izlenmeye başlanmıştır. Erzurum İlının su ve toprak kaynaklarının geliştirilmesi amacıyla, İlde içme ve kullanma suyu temin edilmiş, 63.674 ha tarım arazisi sulamaya açılmış, toplam 28 adet HES tesisi tamamlanarak yıllık 2.373 GWh elektrik enerjisi üretilmesi hedeflenmiştir.

Bakanlığımızca, Erzurum İlının yer aldığı Fırat-Dicle, Aras ve Çoruh Havzalarında yürütülen çalışmalar;

- Havza Yönetimi Çalışmaları,
- Su Kalitesi Çalışmaları,
- İklim Değişikliği Çalışmaları,
- Kuraklık Yönetimi Çalışmaları,
- Taşkın Yönetimi Çalışmalarıdır.

Bakanlığımız su kaynaklarının tarımsal faaliyetlerden kaynaklanan kirliliğe karşı korunması amacıyla çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda AB Nitrat Direktifine karşılık gelen Tarımsal Kaynaklı Nitrat Kirliliğine Karşı Suların Korunması Yönetmeliği 2004 yılında yayımlanmıştır.

Tarımsal kaynaklı kirliliğin tespiti ve Nitrat Hassas Bölgelerin belirlenmesi amacıyla Türkiye genelinde 2.494 yerüstü, 2.316 yer altı suyu olmak üzere toplam 4.810 istasyondan oluşan bir izleme ağı oluşturulmuştur. İzleme çalışmaları 20 adet Mobil Laboratuvar ve mobil cihazlarla yürütülmektedir. Analiz sonuçları web tabanlı Nitrat Bilgi Sistemine (NİBİS) kaydedilmekte ve eş zamanlı olarak takip edilmektedir. Veriler tarımsal kaynaklı nitrat kirliliğinin tespiti ve nitrata hassas bölgelerin belirlenmesi çalışmalarında kullanılmaktadır.

Erzurum İlinde 84 yerüstü suyu istasyonundan oluşan bir izleme ağı oluşturulmuştur. Yer üstü sularında ayda bir numuneler alınmakta ve nitrat, toplam azot, toplam fosfor, ortofosfat, sıcaklık, pH, çözülmüş oksijen ve klorofil –a gibi parametreler ölçülmektedir. Yer altı sularında üç ayda bir numuneler alınmakta ve nitrat, sıcaklık, pH, gibi parametreler ölçülmektedir.

2017 yılında yayımlanan 2016/46 sayılı Sullarda Tarımsal Faaliyetlerden Kaynaklanan Nitrat Kirliliğinin Önlenmesine Yönelik İyi Tarım Uygulamaları Kodu Tebliğinin ekinde yer alan İyi

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Tarım Uygulamaları Kodu ile kirliliğin önlenmesi amacıyla çiftçilerimizin alması gereken önlemler belirlenmiştir.

Ülke genelinde nitrat kirliliği izleme sonuçlarına bağlı olarak nitrata hassas bölgelerin (NHB) belirlenmesi çalışmalarına devam edilmektedir. TÜBİTAK MAM ile yapılmakta olan çalışma ile 3 yıllık süre içinde 25 nehir havzasında NHB'ler belirlenecek, bu bölgelerde uygulanacak Eylem Planları ve eylem planlarının fayda/maliyet analizi birlikte hazırlanacaktır. Ülke genelinde 7 havzada çalışmalar tamamlanmış olup, Erzurum İlinin bulunduğu Aras, Fırat ve Dicle Havzalarında çalışmalar 2021 yılı içerisinde tamamlanacaktır.

Tarımsal kaynaklı kirliliği önlemeye yönelik tedbirler desteklemelerle ilişkilendirilmiştir. Bakanlığımız tarafından hayvancılık faaliyetlerinden kaynaklı kirliliği önlemeye yönelik hayvansal gübre deposu yapımı, hayvansal gübre uygulama ekipmanları ve gübre işleme tesisi yapımına hibe desteklemeleri verilmektedir.

Ülkemizde çeşitli kullanımlar neticesinde oluşan kullanılmış suların yeniden kullanımına yönelik alternatiflerin incelenerek değerlendirilmesi maksadıyla Bakanlığımız tarafından "Kullanılmış Suların Yeniden Kullanım Alternatiflerinin Değerlendirilmesi Projesi" yapılmaktadır. Proje kapsamında tarımsal sulamadan dönen suların kalitesi ve kontrolü incelenmektedir.

Bu kapsamda tarımsal faaliyetler sonucunda dereler üzerinden alıcı ortama taşınan sedimanların tutulması amacıyla alıcı ortama karışmadan önce dere üzerinde belirlenen yerlere perdeli yapıların inşa edilmesi ve bu yapılar sayesinde sedimanların tutulması hedeflenmektedir. Bu amaçla tarımdan dönen suların kalitesinin iyileştirilerek gerek görülmesi halinde tekrar kullanılması veya su kalitesi iyileştirilmiş dere suyunun alıcı ortama gönderilmesi hedeflenmektedir.

Ayrıca, içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve israfının önlenmesi için içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrolüne ilişkin usul ve esasları düzenlemek maksadıyla "İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği" (R.G 28894 sayı, 8/5/2014 tarih, Değişiklik R.G 30874 sayı, 31/8/2019 tarih) ve Yönetmelikte belirlenen esasları detaylandırmak ve su idareleri ile belediyelere yol göstermek maksadıyla "Teknik Usuller Tebliği" (R.G 29418 sayı, 16/7/2015 tarih) yayımlanmıştır.

Sulama sistemlerinde de suyun verimli kullanılması, su tasarrufunun sağlanması, kayıpların azaltılması ve izinsiz kullanımların önlenmesi ile sulama suyu temini, dağıtım ve kullanım maliyetlerinin azaltılmasının sağlanması amaçları ile 2017 yılında "Sulama Sistemlerinde Su Kullanımının Kontrolü ve Su Kayıplarının Azaltılmasına İlişkin Yönetmelik" yayımlanmıştır.

Bakanlığımız tarafından içme-kullanma suyu ve tarım sektörlerinde yürütülen mevzuat ve proje çalışmaları ile su kaynaklarının mevcut durumu tespit edilmekte ve daha verimli kullanılması yönünde çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımızca, yağış miktarı ve buharlaşma oranı, barajların doluluk oranı, tarımsal sulama, içme ve kullanma suyu miktarı kayıt altına alınmakta olup, ilgili Genel Müdürlüklerimizin web sayfalarında yayımlanmaktadır.